

Урок зарубіжної літератури в 11 класі

Тема уроку. *Творчість Габріеля Гарсія Маркеса – одна з найяскравіших ілюстрацій «магічного реалізму». «Стариган із крилами». Філософсько–етичний сенс зустрічі янгола з людьми. Своєрідність образу янгола.*

Мета: познайомити учнів з особливостями творчості Г.Гарсія Маркеса, опрацювати поняття «магічний реалізм»; розвивати практичні навички аналізу художнього тексту, вміння узагальнювати матеріал та робити висновки; виховувати інтерес до творчого вдумливого прочитання літературних творів, осмислення прочитаного.

Обладнання: портрет письменника, інформаційні картки, ілюстрації до оповідання; географічна карта.

Тип уроку: урок позакласного читання; урок-діалог

*І сонце хоче подивитись,
Що будуть з праведним творить.*

Т. Шевченко

*Боже мій, якби у мене було трохи життя...
Я не проминув би жодного дня, щоб не говорити людям,
Яких я люблю, що я їх люблю.*

Габріель Гарсія Маркес

Хід уроку

I Оголошення теми, мети, завдань уроку.

Проблемне питання:

Оповідання «Стариган з крилами» належить до «магічного реалізму»? Доведіть або спростуйте цю думку. І чому *стариган* з крилами?..

II Актуалізація опорних знань

Бліц – опитування

- Що таке Латинська Америка?
- Коли особливого розвитку зазнала латино-американська культура (література)? (Кінець ХІХ – початок ХХ ст.)
- Які чинники впливали на її формування? (Колоніальна політика, залежність від іспанських і португальських колонізаторів; асиміляція культур – європейської, індіанської і африканської; унікальність, неперевершеність...)
- «Магічний реалізм» - що за течія, де виникла?
- Хто такий Г. Гарсія Маркес? (колумбійський письменник, представник «магічного реалізму»)
- Який роман приніс особливу славу письменнику?(«Сто років самотності»)

III Вивчення нового матеріалу.

1. Учитель. Вступне слово.

У 2001 р. письменник писав в одному з листів численним друзям: «Якби Господь на хвилю забув про те, що я ганчір'яна лялька, і дарував мені трохи життя... Я цінував би речі не за їх вартістю, а за їхньою значущістю. Я спав би менше, мріяв більше, усвідомлюючи, що кожна хвилина із заплющеними очима – це втрата шістдесяти секунд світла... Якби Господь, дав мені трохи життя, я одягався б просто, підводився б з першим променем сонця, оголюючи не тільки тіло, а й душу... Я переконував би кожну жінку і кожного чоловіка, що вони мої кохані, я жив би в любові з любов'ю».

2. Інтерв'ю з письменником, опубліковане 30 січня 1982 р., щодо творення образів.
(Підготовлені учні)

Журналістка. Що викликає у вас бажання взятися за перо: якийсь образ чи ритм?

Письменник. Образ. Спочатку завжди виникає образ, який часто—густо не пов'язаний з жодною історією чи сюжетом. Я давно вже зрозумів, що не я вибираю образ, який мені хочеться розвинути, або історію, яку варто розповісти, а вони самі вибирають мене. А я не знаю, що саме в мені примушує схилитися до тієї чи іншої історії.

Журналістка. Отже, образ важливіший над усе. Однак у вашій прозі настільки відчувається ритм, що, здається, саме він і лежить в основі оповіді.

Письменник. Я думав про це. Справді, ритм для мене надзвичайно важливий, мені здається, що зміна ритму така ж значна, як і *детальний* опис...

Іноді мені доводиться виправдати введення цього слова.

Журналістка. Тобто, ви говорите про свій стиль.

Письменник. Я дивую людей, коли кажу, що працюю із словниками, використовуючи словники синонімів. Великі труднощі виникають у використанні епітетів, а від цього залежить, чи буде текст літературним чи ні... Епітети допомагають надати найнесподіванішим чином глибину всьому опису. Отже, я вважаю, що найважливіше – це *епітети* і ритм.

Учитель. Висновок : образ, художня деталь, епітет, ритм – особливості стилю письменника.

3. Характеристика образу янгола, аналіз твору «Стариган із крилами».

(Діалог, робота з текстом)

- Хто такі янголи в традиційному розумінні?(Згідно з біблійною традицією Бог виявляє свою волю через янголів. Це слово з грецької та єврейської означає вісника, того, хто несе божественну істину до людей)

- Яким ви уявляєте янгола? Чи збігаються ваші уявлення із зображенням у живописі?(Увага на ілюстрації на дошці)

- За яких умов, де і яким з'явився янгол у творі? (Дош три доби, краби, сморід, темно, хвора дитина)

- Як виглядав янгол?(Текст: «старенький дід...», « старезний, беззубий рот», «одягнений як жебрак», «крила обскубані і брудні»; «говорив незрозумілою мовою»).

- Хто пояснив появу янгола? (Сусідка – «янголи небезпечні о цій порі року»).
- Дізнавшись, що це янгол, як поводяться з ним? (Цілий день спостерігав Пелайо, а потім витяг з грязюки і замкнув у курнику)
- Які зміни відбулися після появи янгола? (Перестав дощ, дитина стала видужувати)
- Це помітили Елісенда і Пелайо? (Ні)
- Що вирішили зробити з янголом? (Відпустити: посадять на тин, дадуть прісної води та харчів на три дні)
- Як відреагували сусіди на появу янгола? (Роздивлялись без аніякісної святобливості...кидали їжу... як цирковій звірині)
- Ким був отець Гонзага перед тим, як стати священиком? (Дроворубом)
- Прокоментуйте зустріч отця Гонзага з янголом...Що не сподобалось священику? (Не розуміє Божої мови і не вміє шанувати Божих слуг. Жалюгідна зовнішність, як у земної людини...)
- Яке рішення приймає? (Пообіцяв написати листа єпископові, а той – главі церкви, а той - папі)
- Яка думка спала Елісенді, через велику кількість бажаючих подивитись на янгола? (Брати гроші)
- Як автор підкреслює велику зацікавленість натовпу? (Повітряний гімнаст декілька разів пролетів над юрбою, та ніхто не помітив)
- З якою метою йшли до янгола? Як ставились до нього? (Подивитись на живого янгола; з надією видужати від химерних хвороб; сповідатись. Набожні палили свічки – безбожники жбурляли каміння...Один припік бік...)
- Як поводить ся янгол? (Надприродне терпіння, злякано підхопився, очі наповнились слізьми)
- Яку відповідь дає папа? (Все ще з'ясовував, чи є у створіння пуп, чи утримається на кінчику голки)
- Що відвернуло увагу від янгола?(Дівчина – павук)
- Чи змінилося життя родини після появи янгола?(Так – будинок у два поверхи; кролі; босоніжки, сукні; залізні ґрати, щоб не залітали янголи. Тільки курник залишився без змін)
- Як янгол ставився до хлопчика? (Байдуже, бо терпів усі його витівки й примхи; «покірливо, як дворняга»)
- До якого висновку прийшов лікар, коли оглянув янгола? (Стільки хвороб! Як і жив з ними... А крила настільки природні, що дивує – чому їх немає в інших людей!)
- Минуло кілька років...Що відбувається в житті янгола? (Курник розвалився...)
- На що скаржиться Елісенда ? (Не вистачає сили жити в цьому пеклі, повному «ангелів»)
- Що сталося з янголом за останню зиму? (Постарів, осліп, пір'я повипадало; ледве ворухився, погляд затьмарився. Пелайо нарешті пожалів – загорнув у ковдру й відніс і повітку, де янгола трусила лихоманка...)
- Чому «нарешті пожалів» Пелайо янгола? (Злякались, що помре, що тоді робити?)
- Що свідчило, що янгол став «оклигувати»? (Майже прозорі очі дивилися на перші промені сонця, стало рости пір'я, як у старих птахів – тверде та довге, та ще: «Іноді, коли ніхто не чув, старий наспівував пісні старих мандрівників»)
- Як закінчилося оповідання? (Янгол злетів і полетів у бік моря + витоптав городину) Поєднання найфантастичнішого з «найреальним».

4. Узагальнююче обговорення.

Співбесіда з елементами дискусії.

- Які думки, почуття викликав цей твір в першу чергу? Що найбільше схвилювало?
- З якою метою Г.Гарсія Маркес вдається до магії, фантастики і змальовує такий образ янгола?
- Чому Елісенда полегшено зітхнула, коли янгол полетів?
- Автор приділяв велику увагу епітетам. Якими епітетами ви можете охарактеризувати суспільство? (Жадібне, користолюбне, обмежене, егоїстичне, байдуже, бездуховне...)
- А чому янгол був байдужим до людей? Чому був стариганом? (Старий – мудрий – перегук «Старий і море»)
- Чи захоче Маркесів янгол повернутися на землю у наш час?

Учитель. *Висновок:* образ янгола символічний. Це людська совість, беззахисне добро, істина, світлі ідеали.

Янгол відлітає, бо він утілює в собі духовні цінності, а вони невмирущі, їх не можна знищити. На жаль, у сучасному світі немає місця янголам, бо люди корисливі, егоїстичні, байдужі.

III Підсумок уроку.

- Що ж таке «магічний реалізм»? Чи є «Стариган з крилами» його ілюстрацією? (Звернення до інформаційної картки)

IV Домашнє завдання.

Твір на одну з тем:

«Чи потребує людство дива?» (Роздуми над оповіданням «Стариган з крилами»)

«Дивний ангел у дивному світі» (Проблема зіткнення надприродного з людським в оповіданні «Стариган з крилами» Г.Гарсія Маркеса).

«Лист старигану з крилами»

V Наостанок . Аукціон думок про життя від Г.Гарсія Маркеса.

Учні тягнуть номерки від 1 до 13, а учитель зачитує вислів Маркеса.

1. Я люблю тебе не за те, хто ти,
а за те, хто я,
коли я з тобою.
2. Жодна людина не заслуговує
твоїх сліз, а ті хто
заслуговують, не примусять
тебе плакати
3. Якщо хтось не любить
тебе так, як тобі хочеться,
це ще не означає, що він (вона)
не любить тебе усією душею.
4. Справжній друг – це той,
хто буде тримати тебе
за руку і відчуватиме твоє серце.
5. Найгірший спосіб скучити
за людиною – це бути з нею
і розуміти, що вона ніколи
не буде твоєю.
6. Ніколи не втомлюйся
усміхатися, навіть коли тобі
сумно, - адже хтось може
закохатися у твою усмішку.

7. Можливо, в цьому світі
ти лише просто людина,
але для когось ти
цілий світ.
8. Не варто гаяти час
на людину, яка не прагне
провести його з тобою.
9. Ймовірно, Бог хоче,
щоб ми зустрічали
«не тих» доти,
доки не зустрінемо «того
єдиного». Навіщо?
Для того, щоб коли це
нарешті станеться,
ми були вдячні.
10. Не плач з того, що це
скінчилося. Усміхнись –
бо це було.
11. Завжди знайдуться
ті, хто завдасть тобі
болю. Але продовжуй
вірити людям, просто
будь трохи
обережнішим...
12. Стань кращим
і сам зрозумій, хто ти, перше
ніж зустріти когось
і сповідатися,
що він зрозуміє тебе.
13. Не докладай надто багато
зусиль – все найкраще
трапляється неждано.

Передай ці думки своїм друзям – навіть, якщо ви зрідка бачитеся або телефонуйте...

Пам'ятай: «Все, що трапляється, має причину»